

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE

DIREKTORAT ZA ZAKONODAJO
S PODROČJA PRAVOSODJA

Župančičeva 3, 1000 Ljubljana

T: 01 369 52 68

F: 01 369 57 83

E: gp.mp@gov.si

www.mp.gov.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
Urad Vlade za komuniciranje
gp.ukom@gov.si

Številka: 091-18/2011

Datum: 15. 6. 2011

Zadeva: Predlagam.vladi.si predlog 1613: Brezplačno spoštovanje človekovih pravic

Z dopisom, št. 092-121/2011/1, z dne 4. 5. 2011, ste na Ministrstvo za pravosodje posredovali predlog, posredovan preko spletnega orodja *predlagam.vladi.si*, da se ljudem nudi brezplačno pravno pomoč brez kakršnih koli omejitev ali pogojev.

Z vidika resorne pristojnosti Ministrstva za pravosodje vam v zvezi z brezplačno pravno pomočjo pojasnjujemo naslednje.

Pravico do brezplačne pravne pomoči ureja Zakon o brezplačni pravni pomoči¹ (v nadaljevanju ZBPP), ki v prvem odstavku 1. člena določa, da je namen brezplačne pravne pomoči uresničevanje pravice do sodnega varstva po načelu enakopravnosti, upoštevajoč socialni položaj osebe, ki brez škode za svoje preživljanje in preživljanje svoje družine te pravice ne bi mogla uresničevati. Pri odločanju o prošnji za dodelitev brezplačne pravne pomoči se ugotavljajo finančni položaj prosilca in drugi pogoji, ki jih določa ZBPP.

Do brezplačne pravne pomoči je po prvem odstavku 13. člena ZBPP upravičena oseba, ki glede na svoj finančni položaj in glede na finančni položaj svoje družine, brez škode za svoje socialno stanje in socialno stanje svoje družine, ne bi zmogla stroškov sodnega postopka oziroma stroškov nujenja pravne pomoči. Finančni položaj prosilca se ugotavlja glede na njegove dohodke in prejemke in dohodke ter prejemke njegove družine, ter glede na premoženje, ki ga ima prosilec in njegova družina (prvi odstavek 12. člena). Po drugem odstavku 13. člena ZBPP se šteje, da je socialno stanje prosilca in njegove družine zaradi stroškov sodnega postopka oziroma stroškov nujenja pravne pomoči ogroženo, če mesečni dohodek prosilca (lastni dohodek) oziroma mesečni povprečni dohodek na člana družine (lastni dohodek družine) ne presega 2-kratnika osnovnega zneska minimalnega dohodka, določenega z zakonom, ki ureja socialnovarstvene storitve. Če prejema prosilec, na podlagi odločbe pristojnega organa, denarno socialno pomoč po določbah zakona, ki ureja socialno varstvene dajatve, se finančni položaj prosilca v postopku dodelitve brezplačne pravne pomoči ne ugotavlja (drugi odstavek 12. člena ZBPP).

Po prvem odstavku 42. člena ZBPP se pri presoji dodelitve brezplačne pravne pomoči, kot pogoji, upoštevajo tudi okoliščine in dejstva o zadevi, v zvezi s katero prosilec vlaga prošnjo za

¹ Uradni list RS, št. 96/04 - uradno prečiščeno besedilo in 20/08.

odobritev brezplačne pravne pomoči, in sicer da zadeva ni očitno nerazumna oziroma da ima prosilec v zadevi verjetne izglede za uspeh, tako da je razumno začeti postopek oziroma se ga udeleževati ali vlagati v postopku pravna sredstva oziroma nanje odgovarjati ter da je zadeva pomembna za prosilcev osebni in socialno-ekonomski položaj oziroma je pričakovani izid zadeve za prosilca ali njegovo družino življenjskega pomena.

ZBPP v 41. členu določa, da mora upravičenec pogoje za odobritev brezplačne pravne pomoči izpolnjevati ves čas, za katerega mu je le-ta odobrena, ter dolžnost upravičenca, da obvešča pristojno strokovno službo za BPP, od odobritve brezplačne pravne pomoči do dneva dokončnega obračuna stroškov, o vseh dejstvih in okoliščinah oziroma vseh spremembah, ki vplivajo ali bi vplivale na pravico do brezplačne pravne pomoči ter na obliko, obseg in obdobje prejemanja le-te. Po drugem odstavku 42. člena ZBPP je strokovna služba za BPP dolžna začeti postopek ugotavljanja upravičenosti do brezplačne pravne pomoči po uradni dolžnosti, kadar ugotovi, da so nastopile okoliščine, zaradi katerih bi bilo potrebno izdati drugačno odločbo o upravičenosti do brezplačne pravne pomoči, ker upravičenec ni več upravičen do brezplačne pravne pomoči ali je upravičen v ožjem obsegu ali le za nekatere oblike brezplačne pravne pomoči.

V zvezi z navedbami, da si človek niti ne upa zaprosit za brezplačno pravno pomoč, ker naj bi v primeru izgube tožbe moral vračati denar pa pojasnjujemo, da ZBPP vračilo sredstev iz naslova brezplačne pravne pomoči ureja v posebnem poglavju, v členih od 46. do 49. Pri tem 48. člen ZBPP ureja primer, ko upravičenec do brezplačne pravne pomoči v postopku delno ali v celoti uspe in na podlagi pravnomočne odločbe sodišča ali na podlagi izvensodne ali sodne poravnave pridobi premoženje oziroma dohodke. V tem primeru omenjeni člen določa obveznost upravičenca do brezplačne pravne pomoči, da povrne Republiki Sloveniji razliko med stroški, ki so bili dejansko plačani iz naslova brezplačne pravne pomoči, in zneskom, ki ga je povrnila nasprotna stranka iz naslova stroškov postopka, oziroma tistim zneskom, ki ga je Republika Slovenija izterjala od nasprotne stranke (v skladu s 46. členom ZBPP). 49. člen ZBPP pa ureja primer, ko upravičenec do brezplačne pravne pomoči v postopku ne uspe, ali če država ne uspe izterjati sredstev za BPP od nasprotne stranke po 48. členu ZBPP. V takem primeru pa je upravičenec do brezplačne pravne pomoči dolžan povrniti sredstva, če se njegovo premoženjsko stanje po štirih letih od pravnomočnosti odločbe, s katero je bila dodeljena brezplačna pravna pomoč, izboljša do te mere, da ne bi bil več upravičen do BPP. Kadar upravičenec do BPP, v skladu z zgoraj navedenim, plača znesek, ki ga državi dolguje nasprotna stranka, preide nanj terjatev, ki jo je imela država do nasprotne stranke.

Zaključno glede vračila odobrene brezplačne pravne pomoči pojasnjujemo še, da se v nobenem primeru od upravičenca do brezplačne pravne pomoči ne sme terjati več, kot je v postopku dejansko dobil. Če pa je upravičenec do brezplačne pravne pomoči v postopku dobil preživnino ali odškodnino za izgubljeno preživljanje zaradi smrti tistega, ki je bil dolžan dajati preživljanje, stroškov postopka ni dolžan povrniti.

Glede na zgoraj pojasnjeno menimo, da je veljavna ureditev vračila sredstev iz naslova brezplačne pravne pomoči ustrezna, zaradi česar ne vidimo razlogov za njeno spremembo.

Z lepimi pozdravi,

